

**LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ
PANEVĖŽIO REGIONINĖS ARCHITEKTŪROS TARYBOS
IŠVADA NR. RAT-PNV-26/1**

2026 m. sausio 23 d., Vilnius

Posėdžio pirmininkas – Simas Glinskis.
Posėdžio sekretorius – Justas Laurinčiukas.

Panevėžio ir kitos regioninių architektūros tarybos (toliau – Taryba arba RAT) nariai, dalyvavę nagrinėjant klausimus bei balsavę priimant sprendimus (išvadas) pagal RAT nuostatų¹ 18, 19, 63, 65, 69, 72, 89 p.:

Simas Glinskis (Tarybos pirmininkas), Viktorija Morozaitė, Mindaugas Stepanas, Gintautas Blažiūnas, Lauryna Smailytė Juozaitienė, Jūratė Paragytė, Linas Tuleikis, Edmundas Benetis (KLRAT).

Tarybos posėdyje paaiškinimus davė, pasisakė: Kupiškio rajono Infrastruktūros skyriaus vedėjas Mažvydas Šalkauskas (toliau – Pareiškėjo atstovas) ir architektas Tomas Furmonavičius (A 1239) (toliau – Architektas).

Prašymo pateikėjas (Pareiškėjas): Kupiškio rajono savivaldybės administracija.

Posėdis buvo surengtas 2026 m. sausio 23 d. RAT nuostatų 72 str. įtvirtintu nuotoliniu būdu - panaudojant el. priemones.

Posėdžio įrašai: vaizdo-garso įrašas „*video1213338734.mp4*“ (įrašo trukmė 00:54:53).

I. NAGRINĖJAMI KLAUSIMAI

Kupiškio rajono savivaldybės Architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių projektas RAT rekomendacijoms gauti.

Prie prašymo pateikti buvo sekantys dokumentai:

- Kupiškio rajono savivaldybės Architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo gairių projektas su priedais (toliau – Gairių projektas).

Projekto svarstymas vyko tokia tvarka: viešojoje Tarybos posėdžio dalyje svarstomą klausimą pristatė Pareiškėjo atstovas, Taryba uždavė klausimus, į kuriuos atsakė Pareiškėjo atstovas ir Architektas, vyko atvira diskusija tarp posėdžio dalyvių. Toliau vyko uždara Tarybos posėdžio dalis, kurioje Tarybos nariai apsikeitė nuomonėmis, išdėstė motyvus, nuomones, argumentus ir priėmė sprendimus (išvadas) bei pateikė rekomendacijas.

II. REIKŠMINGOS APLINKYBĖS

Pareiškėjo atstovo ir Architekto pasisakymų esmė:

- Gairės parengtos iš esmės vadovaujantis Aplinkos ministro 2024 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. D1-112 patvirtinta Architektūros kokybės vertinimo metodika (toliau – Metodika), tačiau adaptuotos pagal savivaldybės dydį, jos specifiką bendrajį rajono planą ir t.t. Architektas nurodė, kad yra gairių rengėjas, vadovavosi Metodika, buvo išplėsta, individualizuota pagal poreikį,

¹ [T17/10-1 Dėl Regioninių architektūros tarybų nuostatų patvirtinimo \(e-tar.lt\)](#)

konkretizuoti punktai, pagal kuriuos būtų vertinami teritorijų planavimo dokumentai, statinių projektai, vertina, kad dokumentas yra pilotinis.

Tarybos narių esminiai pasisakymai, klausimai, atvira diskusija tarp posėdžio dalyvių:

- Tarybos nariai paklausė, kodėl kokybiniai parametrai nėra dominuojantys lyginant su procedūriniais. Architektas atsakė, kad gairės buvo rengtos papildomai įvertinus ir SSVVA parengtą metodiką „šviesoforo“ principu, mano, kad jos gali būti tobulinamos, keičiamos;
- Klausė dėl 2.1.3. p. taikymo konservavimo sąvokos. Architektas atsakė, kad punktai buvo perkelti iš SSVVA medžiagos, galėtų būti individualizuojami, mano, kad esamas projektas yra „darbinis“, todėl taisytinas;
- Kadangi šiuo metu Kupiškio rajone nevyksta intensyvi plėtra, projekte išplėsta statinių naudojimo priežiūros ir išorinės reklamos sritis.

III. TARYBOS ARGUMENTAI

Apibendrinant RAT mano, kad būtų tikslinga pateiktas Gairių projektą tobulinti, turint omenyje ir Metodikos nuostatas, jas dar labiau individualizuoti, įvertinant Kupiškio rajono charakteringus bruožus, savybes, ypatumus, specifiką. Atkreiptinas dėmesys į Architektūros įstatymo 11 str. 3 d., kurioje yra įtvirtinta, jog Architektūros kokybės vertinimo nustatomi architektūros kokybės vertinimo būdai ir priemonės pagal šio straipsnio 1 dalyje išvardytus architektūros kokybės kriterijus, atsižvelgus į kiekvieno kriterijaus vertinimo aspektus, kas reiškia, jog nė vienas iš 11 str. 1 d. įtvirtintų kriterijų negali būti ignoruotas.

IV. TARYBOS SPRENDIMAI (IŠVADOS)

Taryba išnagrinėjusi pateiktą prašymą ir projektą priima tokius sprendimus ir išvadas:

- Gairių projektas taisytinas, jį papildant (ypač atsižvelgiant į Metodikos 19 – 21 p.), taip pat pagal Architektūros įstatymo 11 str. 1 ir 3 d. įvardintus kriterijus bei Tarybos kitas rekomendacijas, kadangi šiuo metu Gairių projektas yra pertekliška (neproporcingai) susiaurintas;
- Pateiktame RAT Gairių projekte įžvelgtinas jo neatitikimas Metodikos 5, 19, 20, 21 p.

V. TARYBOS REKOMENDACIJOS

Taryba teikia šias rekomendacijas:

1. Tolesniam Gairių projektui tobulinimui pasitelkti Architektą arba išorinius specialistus;
2. Pareiškėjo teikiamo dokumento pavadinimas neatitinka Architektūros įstatymo 11 str. 4 d., todėl yra taisytinas;
3. Tikslinga peržiūrėti gairių visų punktų paskutiniame stulpelyje surašytus tekstus, juose išreikštas atliktas procedūras papildant kokybinio kriterijumi, kaip pvz., 1 eilutėje esamą tekstą „Objektas vystomas jau urbanizuotame sklype ar buvusioje užstatytoje teritorijoje“ papildyti „Objektas darniai ir harmoningai vystomas jau urbanizuotame sklype ar buvusioje užstatytoje teritorijoje“, pvz., 4 eilutėje esantį „Atskirtos“ koreguoti į „Turinčios tinkamai išspręstas atskirtis ar jungtis“, toliau, pvz., 6 eilutėje esantį „Kvartalo kraštinė ilgis mažesnis nei 180 m. perimetras ne didesnis kaip 550 m“ papildyti „Kvartalo kraštinė ilgis mažesnis nei 180 m. perimetras ne didesnis kaip 550 m, arba kitomis architektūrinėmis priemonėmis humanizuojami vaikščiojimo atstumai“, pvz., 11 eilutėje esantį „Saugojami, puoselėjami esami

ir kuriami nauji” papildyti „Saugojami, puoselėjami esami ir jautriai kuriami funkcionalūs nauji”;

4. Rekomenduojama patikslinti arba paaiškinti išplečiant, Architektūros kokybės kriterijaus „Santykis su paveldėtomis vertėmis (punktai 1.1.3,2.1.3) pirmo klausimo atsakymų vertinimo formuluotes, konkrečiai „(...) vertingosios paveldo savybės konservuojamos (...)“. Šiuo atveju akcentuojamas **autentiškumo ir esamų vertingųjų savybių išsaugojimas**, todėl siūloma (vengti tvarkybos terminų ir) terminą „konservuojamos“ keisti į „išsaugomos“ arba „nekeičiamos ir išsaugomos“. Toks patikslinimas leistų išvengti perteklinio detalizavimo **Gairių projekto lygmenyje** ir galimų dviprasmybių, lyginant su konkrečiomis paveldo tvarkybos darbų rūšimis, įtvirtintomis Paveldo tvarkybos reglamente PTR 3.08.01:2013;
5. Pateiktame Gairių projekte išskirti vietai svarbūs Rytų Aukštaitijos tradicinės architektūros principai (2.2.punktas). Priklausomai nuo konkretaus konteksto, vien šio klausimo nepakanka užtikrinti gyvenamųjų namų, asmeninės ir viešosios rekreacijos pastatų vientisą architektūrinę idėją ir estetiką, o šio klausimo atsakymų vertinimai yra standartiniai, nepritaikyti konkrečiai iškeltam Architektūros kokybės kriterijaus klausimui. Rekomenduojama papildyti punktą 2.2.1 patikslinančiais klausimais.

Posėdžio pirmininkas _____

Simas Glinskis

Posėdžio sekretorius _____

Justas Laurinčiukas